

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 15.

V Ljubljani, 1. avgusta 1880.

Tečaj XX.

„Corrigenda“ v pedagogični zgodovini Böhm-ovi.

(Dalje in konec.)

Pa knjiga, zlasti šolska, je lahko še po drugi strani napačna, ne le v tem, da kaj krivega, lažnjivega uči. Mnogi pisatelji se ne pregrešijo samo s tem, da znajo prav po lisičje resnici pravo lice zavijati, temuč šestokrat tudi s tem, da zamolčujejo, kar bi bili dolžni povedati. In tudi po tej drugi strani je prizadet „Böhm“. V predgovoru se sicer baha, da so njegovo delo tudi v katoliških pripravnicah „beifällig“ sprejeli, češ, ker se je kolikor mogoče treba oziral na katoliško šolstvo („alle gebührende Rücksicht zu schenken“); toda silno skromen in z jako malim zadovoljen mora biti tisti katoličan, kateri je v primeri z drugo obširnostjo in ne gledé strastnih napadov že s takim siromašnim „obzirom“ zadovoljen —, v ječo iti za svoje katoliško prepričanje se bo javaljne kedaj pripravljajal.

Redovnih šol le v drobni tiskani opombici omenja in sicer razun jezuitov, o katerih še posebej spregovorimo, le samo pijaristov in sester uršulink tako memo gredé, šolskih sester in šolskih bratov in njihovega začetnika slavnega Ivana de Lasalle še imenuje ne, in ravno tako pozabi še mnogo družib, ki so veliko storili za pravo kerščansko izrejo, še celo pri možéh, ktere omenja n. pr. Sailer., Overberg., Graser. itd. se brez potrebe in naravnostne resnice izgovarja: „Unter den Katholiken treten als liberale Schulmänner Sailer, Overberg und Graser auf“ (str. 124.).

Pri takem kerpanji zgodovine je seveda lahko mogoč stavek (str. 62): „Regte sich in den katholischen Ländern auch ein pädagogischer Geist, so war der grosse Eifer nur mehr vereinzelt zu finden; im Ganzen

blieb das katholische Volksschulwesen gegen das protestantische zurück itd. Tako, kaj pak, da je mogoče večkrat ponavljano očitanje, da katoličanje so le tedaj in zato kaj storili za šolo, ker so pri protestantih ogledali tako krasen napredek, ker so bili po protestantih nekakšno prisiljeni.

Ta zlobna napaka bi se dala se veda le tako popraviti, da bi vestno popisali, kaj so katoličanje za šolo že storili brez protestantov in vkljub protestantom, vendar to bi bilo preobširno za tukajšnji sostavek. Naj tedaj zadostuje tu le izreči opravičeno pritožbo, da Böhm je ravno tako kriv zaradi preziranja, kakor zaradi zbadljivega napadanja naše katoliške reči.

Le še krivično obsojenje jezuitov naj mu konečno nekoliko spodbijemo in zavernemo.

Najpred je opomniti, da protestantje ne marajo — nočejo spoznati katoliške cerkve in je zato tudi ne znajo ceniti; skušnja nekakšno kaže, da protestant začne katoliško cerkev ljubiti, kakor hitro jo prav spozna, in kakor jo prav spozna, postane konvertit, ako je sicer blazega in dovolj močnega serca. Sploh pa z nesramno predrznostjo trosijo tako grozovite zmote zoper njo, da mora pošten človek kar stermeti, ko bere njih „klasične“ in neklasične antikatoliške laži. Naj strastniši pa so na jezuite, ker vejo, da so naj serčniši in pogumniši služabniki katoliške cerkve; po njih mahajo, kadar zoper katoliško reč naj hujše nameravajo. Nič boljše ne dela slab katoličan, ko neha ljubiti svojo cerkev, — djanski (če tudi ne še formalni) odpadnik! Tudi ta jame svoj serd stresati nad jezuiti, kadar se hoče sovražnikom katoliške cerkve prikupiti. In pa prav res je ni na svetu naprave, ki bi bila toliko napadana, tako gadje sovražena in tako krivično sojena, kakor je jezuitovski red in njegove šole. Mnogi zgodovinarji so naenkrat vsi raz sebe, ko pridejo do jezuitov; tu neha vse preiskovanje, vse pretresovanje, tu je že obsodba naprej sklenjena, vsa historična umetnost se tu koncentrira v ostrosti sloga. „Tako n. pr. vé Raumer v svoji pedagogiški zgodovini pri vsih šolskih napravah in pedagogiških zistemah, kar se jih je v novejšem času prikazalo, kako dobro stran zaslediti. Le jezuitovske šole v njegovih očéh nimajo čisto nič dobrega na sebi, pri teh je vse slabo; od ktere strani koli se ogledajo: vse je za nič, vse zaveržljivo. (Stöckl.)

Tega sicer Böhm ne stori, vendar reč tako zasuče, da je do smešnosti nedosleden.

Najpred jim zapiše tako lepo hvalo, da je veselje: 1) Tüchtige, eifrige und fleissige Lehrer mit guten Methoden und grossen Erfolgen; 2) zweckmässige äussere Einrichtung der Anstalten, musterhafte Ordnung und Reinlichkeit; 3) milde, Zutrauen erweckende Behandlung der Zöglinge, sorgfältige Krankenpflege; 4) An-

eignung guten Anstandes und feiner Manieren (Urbanität) und sorgsam geregelte Leibeserziehung, welche von den protestantischen Schulmännern fast gänzlich übersehen wurde. Sturm, Baco von Verulam etc. etc. zollten daher diesen Schulen vollen Beifall.“

Tu je toliko pedagogiške slave (ki jo jezuiti v istini zaslužijo), da bi človek mislil, le za las pomanjkljivosti ali graje ne bo več prostora vmes! Toda v eni sapi začne Böhm deloma ravno nasprotno, deloma pa tako zlobno in strupeno (n. pr. citat „Wangenmann!“) da se ves prejšnji dober vtis zgubi, da se ne ve, ali je hotel naliti kropa ali vode! videti je, kakor bi hotel pokazati oprano resnico, pa se je boji pred protestanti zmočiti!

Vsak lahko pri poveršnem prevdarku presodi, kako ničasta so njegova očitanja: „Es war den Jesuiten wesentlich um die Gewöhnung zu unbedingtem Gehorsam zu thun, aus welchem nothwendig Heuchelei entspringen musste“. To bi vendar vsak začetnik lahko vedel in razumel, da je pokorščina prvi pogoj, da je abece vsakoršne odgoje. Šola brez šolskih postav in šolskega reda je nemisel; če so pa postave, ali so zakaj družega, kakor, da se spolnjujejo? Ali ni veliko več hvale vreden odgojitelj, ki strogo terja, da odgojenci na tanko spolnujejo, kar se jim zapove, ali ni tudi hvale vreden, če gre včasih za njimi in se skuša tako, ali tako prepričati, če povsod spolnujejo njegovo voljo? Raje nič zapovedati, kakor zapovedanega ne zvrševati! Da je pri tem lepa prilika za hinavščino (ali licemerstvo), kdo bi to tajil! Pa ravno jezuitje si prizadevajo hinavščino zaprečiti, kakor nobeden tako, ker zahtevajo in učijo pokorščino iz viših nraavnih namenov: vestnost in zatajevanje, to je podlaga, na katero se naslanja njihova odgoja. Le kjer se vestnost in premagovanje že iz mladih nog družijo, tam zraste to, kar imenujemo značaj. Kdor pa ima značaj, temu ni treba hinavščine, se je sramuje.

Dalje: „Ihr vorzüglichstes Erziehungsmittel war die **Aemulation**, die unnatürliche Aufstachelung des Ehrtriebes, zu welchem Zwecke jedem Schüler sein Nebenbuhler genannt wurde“ itd. Zdrava odgoja mora, hoté ali ne hoté, tudi „čast“ v pošteev jemati. Mladina naj se sicer navadi v prvi versti iz nraavnih namenov spolnovati dolžnosti, ktere jej odgoja in učenje naklada; ker pa značaj še ni vterjen, volja še tako slaba, ne more napak biti, če včasih kako počestenje pomaga težko nalogo vspešniše zveršiti, zlasti če se ne pozabi zraven opominjati (kakor jezuitje res delajo), da naj bo časno plačilo le postranski namen, prvi namen pa naj bo ljubezen do Boga. Saj moderni pedagogi se tudi tega sredstva poslužujejo, le nekoliko drugače in pod drugim imenom, saj tisti, ki z Dittesom le za ta svet živijo in neumerjočnost ignorirajo, še bolj vzvišenega namena imeti ne morejo, kakor je „aemulatio“ gleda-

joča na zdaj ali pa na prihodnost! Konečno tudi spričevala in šolska naznanila niso drugzega ko „aemulatio“, ki pa zlasti na deželi kaj malo izda. In če je „aemulatio“ velicim gospodom tolikanj ljuba v veliki meri, zakaj bi je vsaj majčkino še malim ne privoščili? Saj take reči tudi v mladosti ne podpirajo tolikanj častilakomnosti, da bi se serca strastno prijela, kakor poželjenje igrač, se nam pozneje samim smešno zdi, nekdam je pa le pomagalo, kakor podslomba pri zidanji, katere potlej več treba ni. Sicer je pa pridevek „unnatürliche Aufstachelung“ etc. krivičen, ker šolski načert jezuitom vелеva varčnim in previdnim biti gledé hvale in počestenja; tudi naj ne bodo darila predraga, ker učencu mora več veljati zasluga, kakor nje plačilo. Nekaj pa mora pedagog v rokah imeti, plačilo ali pa kazen, in zdi se mi da bi utegnilo upanje bolj blažilno in uspešno upljevati, kakor strah.

Opomba: „Körperliche Strafen ertheilte der Lehrer nicht selbst, sondern der Corrector, da die Schüler vielleicht später zu solchen Würden gelangen möchten, in welchen sie dem Lehrer oder dem Orden nützen könnten“ je tako neumna, da pač ne zasluži v resnobni knjigi prostora! Ali bi ne bilo edino naravno tako-le modrovati: „Jezuit ne jemlje šibe v roke, da bi sam tepel, zato ker bi to učiteljsko čast v učencevih očeh poniževalo, kajti če izgubi učitelj avtoriteto, spoštovanje, je vse zgubljeno; razun tega ima kazen tudi veči vtis, če razposajenec vidi, da še ni vreden, da bi ga učitelj tepel, ampak mora to kak priprost neredovnik storiti.“ Saj se resnica tako blizo lahko vidi, samo da jo hoče kdo naravnost pogledati.

Enako so še drugi napadi, kakor „Niederhaltung der rein menschlichen Gefühle, die Abwendung des Herzens und Sinnes von Vater, Mutter, Heimath und Vaterland; Schädigung wahrer Religion; staatsgefährliche Tendenzen“ itd. le antikatoliški nestrpnosti pripisovati, ktera vsled zastaranih predsodkov pri katoličanih, še posebno pri jezuitih, vse černo vidi; če pa kdo vpraša po dokazih, obmolkne ali laže, kakor se je pri poslednjih obravnavah v Parizu pokazalo, kakor kaže ponudba 1000 tolarjev onemu, ki dokaže, da so res jezuiti kdaj učili „finis sanctificat medium“. Že precéj let je preteklo od te ponudbe; pater, ki je ponudil nasprotnikom tisočak za dokaz, je že umerl: profesorji strokovnjaki pa še zdaj molčijo. Obrekovati je lože ko dokazati!

Prav bi bil tedaj storil Böhm, in resnici je bil to dolžan, ko bi bil pri prvotni pohvali ostal, vse drugo izpustil in zlasti mesto brezobzirno nesramnega citata na koncu raje citiral filozofa „Baco von Verulam“, ki ga po imenu že tako navede: „Was die Pädagogik anbelangt, so wäre es am kürzesten, zu erklären: „Nimm an den Schulen der Jesuiten ein Beispiel; denn bessere existiren nicht!“ In: „Wenn ich den Fleiss und die Betriebsamkeit der Jesuiten betrachte,

wenn ich sehe, was sie für Förderung der Wissenschaft und für Bildung der Sitten thun, so fällt mir das Wort des Agesilaus über Pharnabazes ein: Da du so trefflich bist, möchtest du doch einer der Unsern sein.“

Naj pričujoče verstice pomagajo onim, ki so se po Böhmovi knjigi učili pravo resnico iskati in zmoto zavreči; kateri pa imajo pri odgoji besedo, naj skušajo katoliški veri nasprotno knjigo odpraviti, in z drugo nadomestiti, ki bo kazala resnico in podajala zdrave hrane. Zlasti, če bo zvezda, ktero nam so jeli nekdam napovedovati, res izšla, in se bo kdaj slovenska pedagogična zgodovina pisala, naj se v prvi versti na to ozir jemlje, in sploh naj se z imeni in številkami preveč ne obklada: naj se pokažejo le vzori šolstva in le-ti pri svetlem pa gorkem ognji, da pripravniki ne bodo imeli le mučnega uka, ampak tudi blažilnega poduka.

Matija Čop.

Kar je povedal Prešern l. 1835 o smerti svojega pobratima v tercinah po nemški, to je popeval l. 1846, nekoliko bolj z ozirom na našo književnost, v distihih po slovénski — v peti čestitki — najprej v Novicah št. 8 — po gerški ali latinski meri (z opombo: Glásniki z udárji, ali od dveh soglasnikov v ravno tisti, ali od éniga v ravno tisti, od družiga v prihodnji besedi naslédvani so dólgo, vsi drugi kratko mérjeni. Glasnik pred glasnikom se vselej pogoltne. Pričujoča elegija se bo v prihodnjim Ilirskim listu tudi v tevtonski meri natisnila. Berite, sodíte, zvolite! —), potlej v „Illyr. Bl. Nr. 17 (z opazko: Zur Probe, wie sich die antike Sylbenmessung in der slovenischen Sprache ausnimmt, ist in derselben die gegenwärtige Elegie im letzten Blatte der Kmetijske novice erschienen). Ta v naši slovstveni povéstnici res znamenita žalostnica se z malo premembo v Poezijah njegovih l. 1847 str. 95, 96 bere tako-le:

V spominj Matija Čópa.

(Méra po zgólh vdárjih.)

Tájati led náš šè le začne se, pomlád je drugód zé;
 V drági slovénski vkrotèn ni domovini vihar.
 Stésémo svoj si čólnič nov, z Bogam zročmò ga valovam;
 Ni se navadil popred breznov se, skal ogibát'.
 Zvézde, ki réšjo, bílé so neznane, ki čóln pogubéjo;
 Lél bil náš je kermár, drúgi je bil Palinúr.
 Tí nam otel si čólnič, si mu z jadrami kermo popravil,
 Tí mu pokazal si pót právo v deželo duhov.
 Skrita nobéna bílá ní zvézd tí nebá poezije,
 Slédni je bíl ti domáč jézik omikan, učèn.
 Stari Rimlján kar svetá je gospód, kár Grecia modra,
 Z Lahi, Francoz, Španiól, Nemic in Albionic,
 Čéh in Polják, kar Rus in Ilír, kar rod náš slovénki
 Slávnih izmislil si bil čása do tvójga pisanj,

Polno si znadnost imel njih, Čóp! velikán učenósti,
 Ti si zaklade duhá Krézove bil si nabral.
 Nísi zaklepal domà ti zlahtniga bláгодарóva,
 Sèbi zročeno mladost, druge si z njím bogatil.
 Komej zastavil, roják, si peró préd praznuvajóce
 V zgubo veliko rodú, kríviga dókaj zamúd,
 V Sáve dereče valov tam vertinčinah smert te zasači,
 Glás ti zaprè besedi, 'z rók ti potegne peró.
 Zemlja nemili čuvaj nam zaklád tvoj váruje skópa;
 Gróbi na tvójim oči máteri Slavi rosé.
 Niso suhe nam prijátlam oči, ki se spomnimo tebe,
 Ino predragih z tebój tvóje ljubezni darov.
 Séme, ki ti zasejal si ga, zé grè v klásje veselo,
 Nam in za nami dokáj vnúkam obeta sadú.
 Naj se učenost in imé, část tvója, roják! né pozabi,
 Dókler tebi dragó v Krájni slovéntstvo živí! —

Kedar se govori o Čopu in o njegovi veljavi v slovenskem slovstvu, povdarjajo se (v. Slovenec II, 148) vzlasti tri zasluge, in sicer: a) da je z živo besedo — mladenčem netruden učenik — um vedril ter z bistro vedo na več krajih vnel učence, veselil prijatle, budil pésnike, dokler je vzrojila „Krajnska Čbelica“. O tej zaslugi in o pomémbi, katero ima „Kr. Čbelica“ v slovenskem pesništvu, glej Jezičnik IX. — XI. str. 37. 38. XV. str. 1 — 8 i. t. d. — V drugo zaslugo se mu šteje, da je b) za dr. Jak. Zupanom v „Abecedni Vojski“ ali v „Čerkarski Pravdi“ vstopil se na čelo ter voditelj po njej dognal, da je nad Metelčico vzmagala Bohoričica, kar sem na tanko opisal v Jezičniku IX. — XI. str. 38. — 48. — Tretja zasluga njegova je, da je c) spisal „Novoslovénsko Bibliografijo“ ter jo že l. 1831 v Novi Sad poslal P. J. Šafařiku. Nekoliko je porabil je Šafařik koj v Čas. Česk. Mus. l. 1833 — 34 po česki sam, bolj na tanko v istem časopisji l. 1859 — 60 V. Křižek. Po Čopu je razlagoval Metelko, in po njem pa po Šafařiku jo je opisal J. Valjavec v Slov. Bčeli l. 1853 in naslednje leto A. Janežič v slovnici svoji s kratkim pregledom slovenskega slovstva. Rusom jo je nekaj izdelano poslal V. Klun l. 1859 v Rusko Bésedo in posebej dal jo natisniti v „Oesterr. Revue“ l. 1864. II. zv. 3. 5. 7 („Die slovenische Literatur“) z nekterimi svojimi dodatki. Hrovatom jo je priobčil J. Macun ter Čehom priredil za „Naučni Slovník“ l. 1863. L. 1864 pa je Čopovo književno povéstnico v izvirnem spisu pópolnoma dal na svetlo J. Jireček v Pragi z naslovom: „P. J. Šafařik's Geschichte der Südslaw. Literatur. I. Slowenisches Schriftthum“ (8. S. 1 — 149).

„Dieser durch gründliches und vielseitiges Wissen, das er nicht erwarb, sondern mit der Gewalt des unter ungünstigen Verhältnissen geborenen Talentés errang, nicht minder, als durch einen edlen Character ausgezeichnete Mann... — Wenn ihn nur Krain, sein Vaterland, kennt, und nicht die gesammte literarische Welt, so kommt diess nur

daher, weil ihm rastlose, angestrengte Studien, Unterrichten, und ein früher Tod, nicht Zeit liessen, sich der letztern, ihre Angelegenheiten fördernd, bekannt zu machen“ — opazuje k svoji prijateljski nemški spoménici o smerti Čopovi ves žalosten verli F. v. Hermannsthal (Illyr. Bl. 1835 Nr. 29). — O slovenskem slovstvu je sicer pobral nekaj iz Truberja, nekaj iz Valvazorja in Marka Pohlina, več iz Kopitarjeve slovnice l. 1808, a največ si je Čop priboril iz prvotnih virov sam, iz knjig in pisateljev, ktere je tako verno zaznamnjal. „Die wichtigste Quelle jedoch, welche Šafařík zu Gebote stand, waren Nachrichten des Humanitäts-Professors und späteren Bibliothekars in Laibach, Mathias Čop (Zhóp). Dieser liebenswürdige, bescheidene Gelehrte stand Jahre lang in regem Verkehre mit Šafařík. Šafařík war es nebst Kopítar, der, wie Čop selbst sich ausdrückt, „Interesse an Slavicis und Slovenicis so zu sagen ihm aufgedrungen“. Mit einer Emsigkeit, die hohe Achtung verdient, trug Čop alles zusammen, wessen er über slovenische (windische) Bücher habhaft werden konnte, und schickte im Juni 1831 die über 100 Folioseiten starke Handschrift seiner gelehrten Freunde zur beliebigen Benützung zu. „Es sind herrliche Beiträge“, schrieb Kopitar, durch dessen Hand die Handschrift nach Neusatz befördert wurde, „und ich zweifle, ob Sie sonst woher eine so brave Vorarbeit erhalten haben können. Zhóp ist ein milder Recensent und von extensivem Vergleichs Gesichtskreis“. — Čop hatte wohl die Absicht, und auch Kopitar rieth dazu, selbst etwas davon herauszugeben; indess es blieb beim blossen Wollen. Erst durch Šafaříks Schrift gelangt nun das wichtigste daraus in die Oeffentlichkeit. Auch später fuhr Čop fort, über einzelne neuere und ältere Slovenica Šafařík Mittheilungen zu machen“. Tako piše J. Jireček v „P. J. Šafařík's Gesch. d. südsl. Lit. I. pg. IV. Vorw.“ —

Nekaj o načrtu za prirodoslovje na srednjej stopnji (3., 4., 5. šolsko leto) ljudske šole.

(Dalje.)

Sprijemnost (adhezija).

Poskus 1. Položimo gladki stekleni ploči jedno na drugo! Ako ju hočemo ločiti, čutimo nekaj vpor.

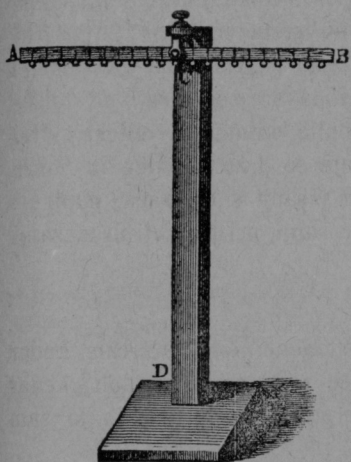
Poskus 2. Zmočimo te dve stekleni ploči in jih položimo potem skupaj. Ako jih hočemo ločiti, čutimo še večji vpor.

Poskus 3. Ponavljajmo ta poskus z dvema gladkima lesenima dilicama, opazevali bomo isto!

Poskus 4. Vtakni prst v vodo; prst je moker in na konci visi kaplja.

vidite tu. Negibčen drog je na nepremično podklado takó naslonjen, da ga moremo krog nje gori in doli vrteti; imenujemo ga vód*). Naš vód je razdeljen v jednake dele. (Glej pridj. pod.)

Poskus 1. Obesimo na jedni strani vóda utež, na drugej strani jo pa z roko vzdigujmo kviško.

Razlaganje. Ta vód prijemljete dve sili, kateri skušate, da bi ga v protivnih merih obračali; silo, katero premaguje roka (v tem slučaju utež) imenujemo breme; silo pa, katera premaguje breme (tukaj silo roke), imenujemo silo (v ožjem pomenu). — Ko bi namesto roke obesili drugo utež na vód, bi ta ravno takó premagovala breme, iz česar sledí, da moremo za silo (v ožjem pomenu) tudi utež vzeti. Mesto, kjer je vód podprt, imenujemo njegovo podporišče, in mesti, kjer sili prijemljete vód, prijemališči (grabišči) sil. Saksebnost podporišča in prijemališča imenujemo vodovo ramo**); in sicer imamo dve rami: ramo sile in ramo bremena.

Jednakoramen vód.

Poskus 2. Obesimo na jedni strani vóda 1 dg., vód se nagne, ali kakor tudi pravimo, vód pride iz ravnotežja. Obesimo pa še na drugi strani 1 dg. v istej oddaljenosti od podporišča, vód se povrne v vodoravno lego ali v ravnotežje.

Isto opazujemo, ako vzamemo uteži po 2 dg. ali 3 dg. itd.

Razlaganje. V teh slučajih ste vodovi rami jednaki, zato ta vód imenujemo jednakoramen vód.

Zakon. Jednakoramen vód je v ravnotežji, ako je sila jednaka bremenu.

Kramarska vaga.

Najiminitnejša uporaba jednakoramnega vóda je kramarska ali navadna vaga. Sestavljena je iz prečke (gredelnice) in iz dveh skledic; jeklena os z ostrim robom delí prečko na dve jednako dolgi rami in dopušča, da se vód kolikor mogoče lahko vrtí okrog nje na podlagi iz jekla. V sredi prečke stoji navpično na njo mala šibica, tako imenovan jeziček, kateri kaže natanko, za koliko se je uklonila prečka iz vodoravne lege.

*) Ako položiš črtalo čez rob tristranske prizme takó, da je v ravnotežji, imaš tudi vód, s katerim moreš narejati poskuse.

***) Tu si mislimo, da sili prijemljete vód pravokotno, kar je v sledečih poskusih v resnici.

Kedar kupuješ vago, glej, da ima te-le lastnosti. 1) Prečka mora biti toliko trdna, da se ne pregne. 2) Prečka mora ostati v vodoravni legi, ako obe skledici od nje izsnameš. 3) Prečka ne sme izpremeniti vodoravne lege, ako denesh v skledici jednaki uteži in če tudi skledici z utežima vred zamenjaš, t. j. ji na druga konca prečke obesiš. 4) Vaga mora biti občutljiva, t. j. da že vidno omahne, ako položimo le malo pretežo v jedno skledico.

Raznorameni vód.

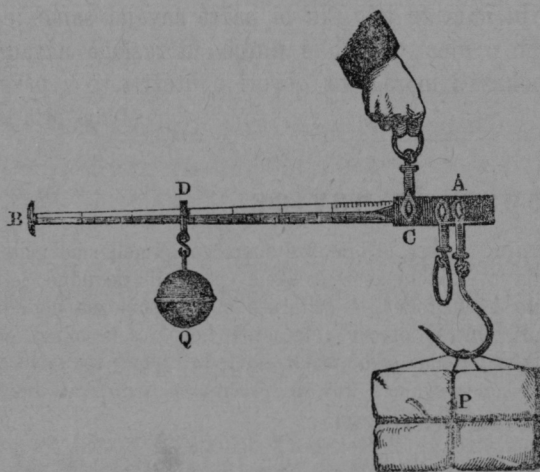
Poskus 3. Obesimo 12 dg. na prvo kljukico od podorišča proč. Ako obesimo na drugi strani na drugo kljukico 6 dg., ali na tretjo 4 dg., ali na četrto 3 dg. itd., ostane vód v ravnotežji.

Poskus 4. Ako pa 12 dg. na drugo kljukico obesimo, moramo na drugi strani 6 dg. na četrto, ali 4 dg. na šesto, ali 3 dg. na osmo kljukico obesi, da ostane vód v ravnotežji.

Zakon. Raznoramen vód je v ravnotežji, ako je rama sile tolikokrat daljša od rame bremena, kolikokrat je breme večje od sile.

Uporaba. Raznoramni vód rabimo brezštevilo mnogokrat, n. pr.

kakor vrzel, zavóra, škarje, klešče, ključ itd. Pridjana podoba nam kaže vago s kembelji ali rimsko vago, pri kateri je breme obešeno na krajšo ramo vódovo, med tem ko se kembelj dá premikati po daljši rami BC; poslednja je sè zarezi razdeljena na jednake dele, in lahko je previditi, da se Q mora tim dalje od vrlišča pomakniti, čim večje je breme.

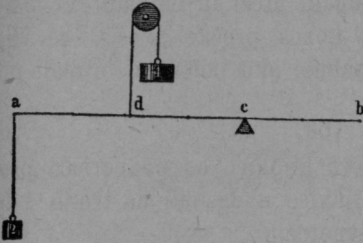
V a g e.

Izračunaj te-le naloge:

sila	breme	rama sile	rama bremena	sila	breme	rama sile	rama bremena
?	60 kg.	2 dm.	2 dm.	10 kg.	?	12 dm.	12 dm.
?	"	3 "	"	"	?	24 "	"
?	"	4 "	"	"	?	36 "	"
?	"	5 "	"	"	?	48 "	"
	i. t. d.				i. t. d.		

Kedaj morata dečka na gugalnici jednako dalječ od podporišča proč sedeti, kedaj razno dalječ?

Jednoramen vód.

Ako ležite grabišči sil obe na isti strani podporišča, imamo jednoramen vód (glej pridj. pod.). Tudi za ta vód velja isti zakon kakor za raznoramen vód.

Uporaba tega vóda so: tačka, nož, slamorezna kosa, podložnik kolovrata in slamoreznice, luskač orehov itd.

Kakor to tvarino pregledujemo in presukavamo, se ne moremo na nobeden način za to ogreti, da bi jo porabili za srednjo stopnjo ljudske šole. Z vrželjo velike skale laglje dalje pajzamo, kakor brez nje; s kleščami laglje žrebelj izderemo iz stene, kakor sè samo roko; ključ rabimo, da zapiramo in odpiramo duri, omare, miznice itd.; sè škarjami strižemo papir, platen in druge stvari itd. Na ta način bi že mogli o tej tvarini pri priložnosti govoriti; pa primerjati jih z vodom in kazati, kateri zakon je pri njih vseh veljaven, to je preveč zahtevano. Ljubše bi nam že bilo, ko bi načrt navajal samo jednakoramen vód, ker zakon o njem je lahko umljiv in razlaga navadno vago, katero učitelj že pokazati mora, ko govori o uteži t. j. v prvem šolskem letu.

(Dalje prih.)

Dopisi in novice.

Iz Radoljiškega okraja. Kakor je bilo uže sporočeno, imeli smo učitelji tega okraja, dné 17. junija v Radoljiškem šolskem poslopji navadno letno skupščino, koje se je vdeležilo 17 učiteljev, 4 učiteljice in dva pomožna učitelja; skupaj 23. Točno ob 9. uri zjutraj otvori velečastiti gosp. c. k. okraj. šol. nadzornik skupščino s kratkim, toda jako prijaznim pozdravom in govorom naznanjaje namen skupščine; konec svojega govora prečita se jednikrat dnevni red, a potem preide se k prvi točki taistega.

1. Skupščina voli enoglasno g. S. Kokalj-a, učitelja iz Mošenj, in gdč. Bauer, učiteljico v Radovljici za perovodji, in gosp. predsednik voli si namestnika g. J. Trojer-ja, učit. v Bledu.

2. Gospod predsednik poroča, kaj je tekoče šol. leto pri nadzorovanji posameznih šol opazil. On pravi, da je vže vse šole v okraji nadzoroval, a da mora priznati, da šolstvo dobro napreduje, i da je z večino šol zelo zadovoljen; a nekaj pa jih je vendar še, ki so nekoliko zaostale, ter opominja dotične učitelje, da zamujeno dohité. Dalje priporoča, da se skerbi za snago pri učencih in v šoli. Kar šolsko petje zadeva pravi, da je v večih šolah prav dobro, a v nekaterih se goji premalo, ter opominja dotične učitelje s tem, da je tudi petje obligaten nauk v šoli. Gledé spisovanja (uredovanja) šolskih spisov pravi, da imajo zopet nekatere šole vse v redu, a druge zopet v neredu in pomanjkljivo, ko še vsih predpisanih tiskovin nimajo. On omenja in opisuje važnost vsakega

spisa posebej, a posebno pa priporoča natanjnost pri šol. zapisniku (matrik) in pri šol. inventaru. On pravi, da se uže po uredovanji šol. spisov, lehko sodbo o šoli sklepa.

3. Poročevalec g. Medic govoril je slovenski jako dobro. Kazal je temeljito pot, po kateri se ima v ljudski šoli pravopis gojiti. Rekel je med drugim, da je neobhodno potrebno, da učitelj sam v šoli čisto slovenski govori, učitelj naj se nikdar ne vadi in ne rabi krajevnega dijalekta, izgovarjaje se, da ga tako učenci bolje razumejo, kajti, ako učitelj čisto govori, bodo se kmalo tudi učenci od njega čisto govoriti naučili, a potem tudi pravilno pisali.*) Nadalje pravi, da je velika napaka, ako učitelj pri čitanji učencem dopušča, da končnico (l) za (v) izgovarjajo; bere naj se vselej natanjčno po čerkah. On priporoča posebno, da učenci v II. oddelku pogosto po narekovanji pišejo, a narekava naj se ne prehitro, ne prepočasi in tudi ponavljati nikar preveč, ker to učence le moti, a tudi sestavki naj ne bodo predolgi. Kar učenci po narekvi pišejo, pravi, naj učitelj vselej z učenci skupno to popravlja, ker skupno popravljjanje obilo več koristi, kakor popravljjanje domačih nalog, ker večina učencev take popravljene naloge, ko jih je dobila nazaj, niti ne pogleda več.**)

K poročilu g. Medic-evemu doda g. Žirovnik to-le še: Učenci naj se uže v I. oddelku, a ne še le v II. po narekovanji pisati učé, in sicer prav pogosto naj se po narekovanji piše, kajti tu se stavi pravopisju perva podlaga; a sestavki naj bodo lehki in kratki.

4. Poročevalec g. Thuma govori nemški, a kázal je dobro i temeljito, kako naj učitelj goji lepopisje v šoli. Kazal je dejansko na šolski tabli izpeljavo malih in velikih pismenk, a tudi napake, ki jih učenci radi pri pisanji napravljajo, in kar dela pisavo očem neprijetno, nam je prav natanjko razkladal.***)

5. G. Trojer poročal je tudi o »vprašavni poli« prav temeljito in razumno, kajti/postopal je pojasnujoč od številke do številke tako, da si je slednji lehko vse natanjko zapomnil, da ne bode izgotovljenje taiste nikomur preglavice delalo.

6. Zastopnika v okrajni šol. svèt so si učitelji volili g. Fr. Medic-a, učit. v Radovljici; voljen je bil z 11 od 14 oddanih glasov.

7. Voljen, (ali bolje) poterjen je bil stari knjižnični in stalni odbor; in sicer: gg. Thuma, Trojer, Medic, Kovšca, Majer v knjižnični odbor; v stalni pa zopet vsi omenjeni razun g. Majer-ja.

K tej točki spadalo je tudi poročilo o okrajni učit. knjižnici, koje pa je izostati moralo radi tega, ko še nekatere, za knjižnico naročene stvari, (med temi tudi mikroskop) došle niso, in vsled tega se tudi račun skleniti ni mogel.

8. Pri povoljnih nasvetih se prvi oglasi g. Žirovnik in stavi sledeči predlog: Slavna skupščina naj blagovoli e. k. okrajni šol. svet prositi, da rabo novega »Abecednika«, kojega sta učitelja gg. Žumer in Razinger izverstno spisala, v radovljiškem okraji dovoli. Predlog je bil radostno, enoglasno sprejet, akopram so se nekateri učitelji hoteli nad »Abecednikovo« pisavo nekoliko iz-

*) Istina! Učitelj naj bode tudi v čistem slovenskem govoru uzor svojim učencem, a naj nikar ne misli, da je čista slovenščina panslavistični jezik, kakor se je pred nekoliko leti neki tukajšni učitelj s tem bahal, da on spisuje šol. kroniko po kranjsko, ne panslavistično, in da ga je zato celo g. dež. nadzornik pohvalil. Bog pomagaj!

**) To je na deželi gola istina.

***) G. dopisnik v „Slov. Narodu“ pravi, da z poročilom g. Thuma niso bili vsi učitelji zadovoljni i. t. d. Zakaj ne? Zato, ko niso vedili za katero stopinjo in kateri oddelek da sporočilo velja.

Pisatelj.

Pisatelj.

Pisatelj.

podtikati. A ko se je naznanilo, da hočeta gg. pisatelja tudi navod ovej pisavi izdati, zginula je celo ova izpodtika.

Drugi se oglasi g. Josin, učitelj na Koroškej Beli, in stavi sledeči predlog: C. k. okraj. šol. svèt naj blagovoli tako vravnati, da se čas velikih počitnic odloči na mesec avgust in september; namesto septembra in vinotoka; tudi ta predlog bil je jednoglasno sprejet.

Ko se nihče več za besedo oglašil ni, sklenil je g. predsednik skupščino, pozdravljajoč g. c. k. okrajn. glavarja, koji je med zborovanjem skupščino sè svojem pohodom počastil. Naposled pa še g. okraj. glavar poprime besedo, ter se učiteljem prav ljubeznjivo zahvaljuje za njihov trud na šol. polji, kateri gotovo brez sadu ostati ne more; spodbuja in vnema navzoče, izpolnovati še prihodnje vestno svoje dolžnosti; posebno pa priporoča gojiti in buditi pri mladini patriotične čute, ljubezen in vdanost do prevzvišenega vladarja in cesarske hiše, ter sklene svoj govor, poslavljuoč se od skupščine s trikratnim »živio-klicem« na Njega Veličanstvo presvitlega cara Franca Josipa I., kot posebnega pokrovitelja ljudskih šol. In skupščina se je zatvorila o $\frac{1}{2}$ 12. uri dopoludne.

Takoj po skupščini otvori se druga skupščina, namreč, okraj. učit. društva. Marko Kovšca, učitelj iz Kroke, kot tadanji predsednik pozdravlja navzoče (kterih je bilo 15), naznanja stan društva, izpodbuja k složnosti in marljivemu delovanju, prečita društ. pravila in vabi navzoče k volitvi novega odbora. Skupščina voli v odbor: gg. J. Trojer-ja, Fr. Medic-a, J. Žirovnik-a, M. Kovšca in J. Pretner-ja; a odbor voli za predsednika g. M. Kovšca, za blagajnika in predsed. namestnika g. J. Žirovnika, in tajnika g. Fr. Medica.

Odbor je potem sklenil, da se ob priličnem času skliče zbor, kjer se bode govorilo i posvetovalo o šolskih rečéh; kedaj da se snide zbor, to bode odbor še le določil, isto tako tudi, o čem se bode govorilo. Odbor tudi sklene, da se bode narodno petje gojilo, in v to sverho se ima društvo takoj vpisati kot ud v »Glasbeno Matico«, da bode imelo potrebnih napevov. Kot vodja petja se izvoli g. J. Žirovnik.

Toliko za zdaj. Drugi pot še kaj, ako je drago. (Prosimo U.). X.

Učiteljska skupščina Postojnskega okraja dné 7. julija t. l. Ta dán imeli so učitelji omenjenega okraja svojo letno zborovanje (konferenco) v Postojni, in sicer v sobi II. razreda tamošnje narodne šole. Navzočih je bilo 39 učiteljev in 4 učiteljice, trije (dva učitelja in jedna učiteljica) niso došli. Predsednik zborovanju, g. nadzornik Thuma, pričel je le-to ob 10. uri predpoludné s prijaznim pozdravom, omenivši ob jednem umeršega kolega g. Pera; tudi je v začetnem svojem govoru g. nadzornik povdarjal veselo dogodbo prevzvišenej nam cesarskej obitelji, namreč zaroko Njih visokosti cesarjevića Rudolfa s princesinjo belgijsko Štefanijo, kar se je navdušenjem vzelo z burnim trikratnim živio-klicem na znanje. Naposled se je še zahvalil g. glavarju A. Globočniku za čast, da je izvolil pohoditi naše zborovanje. Zdajci preide se na dnevni red. Za svojega namestnika si izvoli g. Thuma nadučitelja senožeškega g. Demšerja; a učiteljsko osobje izbralo si je jednoglasno za zapisnikarja: gospč. Levstik. in g. Gradišnik-a. -- Na to objavi g. nadzornik svoje pri inspiciranji narejene opazke. V obče se zadovoljno izrazuje ter konstatuje, da se je pouk zdatno zboljšal. Tu pa tam še pač ni vse tako, kakor bi se i pri najskromnejših težnjah želeli smelo; a nadejo izrazi, da se bode tudi tú vse kmalu na bolje obrnilo.

Prav povoljni vspehi dosegli so se v realističnem pouku, tudi v pisanji se je dokaj storilo; slovenska slovnica ko sploh slovenski jezikov úk pa se je preveč zanemarjal, isto tako se je na računanje na pamet premalo ozir jemalo ...

Uradni spisi pa so povsod — razven 4 šol — v najlepšem redu. Naj omenimo še, da je g. nadzornik izrekel učiteljstvu sploh svojo hvalo za trud, ki ga je imel pri poučevanju ter ga navduševal k nadaljnemu vstrajnemu delovanju na polji národne izomike. Ko je naznanil še najnovejše šolske postave in ukaze — sledila je naslednja točka dnevnemu redu: »O vpeljavi kmetijskega pouka na ljudskih šolah tukajšnjega okraja« *), o čem je referiral g. M. Rant precej obsirno, ter navedel potrebo in korist vpeljave tega prevažnega predmeta — v tukajšnjem okraju. Njegov prvi predlog, da se kmetijskemu poduku vže v vsakdanji šoli prva podlaga postavi, kakor tudi peti nasvet, da se za učitelje tukajšnjega okraja na deželne, oziroma državne stroške osnuje dvoletni, vselej 4tedenski kmetijski tečaj na deželnej sadje- in vinorejnej šoli na Slapu med velikimi počitnicami, je konferenca enoglasno sprejela in potrdila. Nasveti pa, da bi se kmetijski poduk pozimski čas z ponavljalnico združil (na teden po 2 uri) a se poletni čas samostalno vpeljal samo ob nedeljah (vselej po 2 uri) do konca šolskega leta, kakor tudi, da bi se §. 6. postave od 28. svečana 1874 l. tako preuredil, da bi vgajal ponavljalnici in kmetijskemu poduku, kakor tudi četrti nasvet o menjevanji tvarine kmetijskega poduka na enorazrednicah, niso se sprejeli. (Konec slédi.)

Iz Šent-Jerneja na Dolenjskem se piše »Učit. Tov.«, da je dež. predsednika, g. Winklerja, prišedšega iz Kostanjevice dné 21. julija pričakovala tudi šolska mladež z učitelji vred. G. nadučitelj je pri tej priliki priporočal šolo milosti dež. predsednika; otroci, njih okoli 400, vsi namreč ki dopoldne in popoldne v šolo hodijo, so imeli zelene vejice v rokah. G. predsednik je potem šel v posamezne razrede 3razredne ljudske šole, tam je tudi mogel videti pretesne prostore za toliko število otrok, v 3. razredu so brali in razpravljali ber. vajo »sadjereja« iz II. berila. G. predsednik je izrazil potem svojo zadovoljnost učiteljstvu, otroci so pa popoldne imeli praznji dan. Potem se poda g. predsednik k županu g. Zagorcu, in popoldne se je odpeljal proti Rudolfovemu. Kakor znano, potuje g. predsednik po Dolenjskem, ogleduje kraje po toči poškodovane ter pomaga, kjer in kolikor more. Pri tej priliki mu skazuje ljudstvo zaupanje in vdanost; več občin ga voli v častnega občana, od vseh strani se razlega »slava« cesarjevemu namestniku na Kranjskem. — Slovenci namreč so močno hvaležni g. Taafejevi vladi, da je poslala na Kranjsko za pervega uradnika gospoda, ki je rodom Slovenec, in prvi iz med cesarskih namestnikov, ki govori z ljudstvom v njihovem jeziku; od tega gospoda pričakujejo Slovenci pravično vlado, ki bode izpeljala postave o ravnopravnosti vseh narodov in jezikov; ukazi so bili dosihmal tako lepo brati na papirju, a v djanji so jih malo spolnovali. Živila, tedaj pravična vlada!

Ogerski pervostolnik kardinal Šimor, nadškof v Ostrogonu, je naložil 100.000 gl. Dve tretjini obresti (4000 gl.) imajo dobivati katoliški ljudski učitelji ostrogonске nadškofije, ki nimajo postavno odmerjene plače. Jedno tretjino pa je odmenil katoliškim občinam, ki zarad revščine ne morejo vzdrževati svoje šole.

✠ Gsp. **Skobelev-ica**, mati ruskega generala Skobeleva, je prišla v Sredec (Sofijo), glavno mesto Bulgarskega, da tam uredi deklinško šolo. Ko se je gospa prvi pot pokazala na galeriji zbornice, ustane predsednik zbora, Slavejnov, ustavi razpravo, in pozdravi gospo, ki je bila zelo iznenadena zarad tacega odlikovanja, a ko je potovala iz mesta je bila zavratno umorjena.

*) Natančneje o tem glej list 13. »Uč. Tov.«.

Deželni zbor Štajarski. Deželni zbor je — tako poroča »Sl. Gosp.« nagle smrti umrl dne 7. julija t. l. Zanimiva bila je 15. seja, ker so takrat slovenski poslanci zlasti gosp. dr. Radaj in gosp. Žolgar grajali, da je na vino-rejski šoli v Mariboru vse nemško, učitelji in učni jezik. V 16. in 17. seji razgovarjali so se o silnih stroških za ljudske šole. Nemški konservativci (možje naše stranke) so zapustili zbornico, ker hočejo, naj so liberalci sami za vse odgovorni. Jednako storili so, ko je šlo za pokritje pomanjkljeja celih 242.894 gld., kar so se vé tudi liberalci zakrivil s svojim pometanjem z denarji. Osamljeni liberalci so imeli 2 nasveta na razpolago. Letos so si liberalci s pomnoženimi dačami pomagali iz zadreg; dolgá najeti si niso upali.

Rusini v Galiciji niso imeli tistih pravic, kakor jim gre po njih številu, vzhodna Galicija je namreč po večem rusinska, niso imeli šol s svojim učnim jezikom. 27. maja t. l. so se zbrali Rusini v mestu Levovem, nad 300 jih je bilo, predsedoval jim je kanonik Svedzicki, izvolili so odbor petnajsterih, ki bode sestavil prošnjo na mestno svetovalstvo, deželni šolski svet in ministra pouka, da se v mestu Levovem ustanovi šola z rusinskim poučnim jezikom.

Poljaki hočejo to preprečiti, ali upanje je, da se prošnja Rusinov vliši.

Francosko. 30. maja so bili redovniki vsih nedopuščenih redov odpravljeni iz Francoskega, v I. verstí so bili jezuiti, ker s temi se začne povsod preganjanje katoličanov. — Koliko otrok brez učnikov, koliko revnih brez pomočnikov, to vse ne briga liberalce, redovnike morajo pregnati.

Pot iz severno-ledenega morja skozi Beringov preliv je prebrodil švedski kapitan Nordenskiöld. Vozil se je ob bregu ledenega morja, kjer se izlivajo velikanske sibirske reke Ob, Jenizaj i. d. v severno-ledeno morje, bil je le še eno uro od odprttega morja boreč se sè severnim ledom, kar zamerzne barka v ledu in čakal je od 28. septembra 1878 do 19. junija 1879, da je mogel zopet odriniti, prebrodil je Beringov preliv in prišel v Japonsko luko, od koder se je vrnil v Evropo svojo domovino, kjer so ga slavno sprejemali.

Jernej Kopitar, čegar stoletnica se bode letos obhajala, je bil rojen v Repnjah, Vodiške fare, 21. avgusta in še tisti dan kerščen; oče mu je bil Jakob Kopitar, mati Marija Resman. Tako je zapisano v kerstnih bukvah Vodiške župe.

V četrtek 5. t. m. je odborova seja slovenskega učiteljskega društva. — Tovariši, prevdarite, kaj bi kazalo postaviti na dnevni red občnemu zboru, ki ima biti uže prihodnji mesec; vljudno vas tedaj vabimo k seji v četrtek ob navadni uri!

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V šolskem okraju ljubljanske okolice se stalno oddajejo sledeče učiteljske službe:

Na Irazrednej šoli na Černučah, letna plača 400 gld. in stanovanje.

Na Irazrednih šolah na Dobrovi, v Šent-Jurju, na Kopanju in v Škocijanju po ena, letna plača 450 gld. in stanovanje.

Na 2razrednih šolah v Borovnici in Šmarji dvoje učiteljskih služeb, letna plača 400 gld.

Na 4razrednej šoli na Vrhniki troje učiteljskih služeb, letna plača 500 gld. in 4. z letno plačo 400 gld.

Prosilci naj vložijo prošnje, previdene z dokazom učiteljske sposobnosti in dosedanjega službovanja do 20. avgusta 1880, pri podpisnem c. kr. šol. svetu in sicer taki, ki so v službi, po potu predstavljene šolske oblastnije.

C. kr. okrajni šolski svet za okolico Ljubljane 15. julija 1880.

V šolskem okraji Kranj. Na 1razrednej ljudski šoli v Voklem je učiteljska služba z letno plačo 450 gld. in naturalnim stanovanjem. Osebe le možkega spola naj svoje prošnje z dokazi obložene do 25. avgusta t. l. tukaj vložijo. C. kr. okrajni šolski svet v Kranji, 24. julija 1880.

V šolskem okraji Kamnik. Na 1razrednej ljudski šoli v Zalogu pri Komendu je učit. služba z letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem izpraznjena. Prošnje za to službo do 6. avgusta t. l. pri c. kr. okraj. šol. svetu v Kamniku.

V šolskem okraji Radovljiskem. Na 4razredni ljudski šoli v Radovljici, učit. služba, l. p. 400 gl. Na 1razredni ljudski šoli v Begunjah, učit. služba, l. p. 450 gl. in stanovanje (razpisana le moškim). Na 1razredni ljudski šoli v Dovjem, učit. služba, l. p. 400 gl. in stanovanje. Prošnje do 15. avgusta pri c. k. okraj. šl. svetu v Radovljici.

Na c. k. rudniški šoli v Idriji. V. učiteljska služba, l. p. 450 gl. in dj. priklada 90 gl., ki se ne všteva v pokojnino.

Pri tej službi so tudi petletne doklade po 40 gl., ki se štejejo od stalnega umeščenja in se vštevajo tudi v pokojnino; učitelji so v X. redu derž. uradnikov, a drugih pravic zarad tega nimajo. Prošnje pri c. k. rudniku v Idriji v 4 tednih (do 18. avgusta).

Začetkom šolskega leta 1880/1 bodo se v šolskem okraju Kočevskem sledeče učiteljske službe oddale, in sicer:

1. Definitivno:

Druge službe na dvorazrednih ljudskih šolah v Starem logu, v Koprivniku, v Dobropolji, v Loškem potoku; tretja služba na trirazredni šoli v Velkih Lašičah; četrta služba na štirirazredni šoli v Ribnici; druga služba na dvorazredni deklški šoli v Ribnici in tretja služba na trirazredni šoli v Sodražici, vsaka s 400 gld. letne plače; službi na enorazrednih šolah v Banjaloki in nemški Reki (Rieg) vsaka s 450 gld. letne plače in stanovanjem v šoli;

druga služba na trirazredni šoli v Velkih Lašičah s 500 gld. letne plače; prva služba na dvorazredni deklški šoli v Ribnici s 450 gld. letne plače.

2. Definitivno ali provizorno:

Službe na enorazrednih šolah v Polomu, v Dragi, v Logu in na Robu s 450 gld. letne plače in stanovanjem v šoli;

tretji službi na štirirazrednih šolah v Kočevji in v Ribnici s 500 gld. letne plače;

četrta služba na deški šoli v Kočevji s 450 gld. letne plače;

služba na enorazredni šoli pri sv. Gregorji s 400 gld. letne plače in stanovanjem v šoli.

Prošnje za te službe naj se s potrebnimi spričevali po postavnem potu do 31. avgusta 1880 pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu vložijo.

Opomni se, da drug učitelj v Starem logu, v Koprivniku, Dobropolji in v Loškem potoku in tretji učitelj v Sodražici zamore tudi eno sobo za stanovanje v šoli brezplačno imeti.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji, dné 20. julija 1880.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. J. Thuma, stalni nadučitelj v Postojni; g. J. Zarnik iz Vrabč na Breznico na Gorenjskem.